Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31824

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i (TAYÇÖ), Derya Eryi?it taraf?ndan 2019 y?l?nda haz?rlanan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi? özgün bir psikolojik ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, bireylerin genel sanr?sal inan??lar?n?n olu?umu üzerindeki ailevi etkileri ve dinamikleri sistematik olarak analiz etmektir. Ölçek, özellikle Türkiye kültürüne özgü aile yap?s? özelliklerini ve bunlar?n psikopatolojik e?ilimlerle olan ili?kisini ölçmek üzere tasarlanm??t?r. TAYÇÖ, aile içindeki ileti?im, duygusal iklim ve yap?sal özellikleri de?erlendirerek, aile etkisinin bili?sel sapmalar üzerindeki rolünü ara?t?rmac?lar için ölçülebilir hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Türk Aile Yap?s?, Aile Dinamikleri, Sanr?sal ?nan??lar, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Derya Eryi?it, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Derya Eryi?it.

Amaç

Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i'nin (TAYÇÖ) birincil amac?, Türk aile yap?s?n?n çe?itli boyutlar?n? bilimsel yöntemlerle ölçmek ve bu boyutlar?n bireylerin bili?sel süreçleri, özellikle de genel sanr?sal inan??lar?n geli?imi üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu araç, aile ortam?n?n psikolojik sa?l?k üzerindeki koruyucu veya risk faktörü olabilecek yönlerini ortaya koyarak, klinik ve geli?imsel psikoloji alan?ndaki ara?t?rmalara katk? sa?lamak üzere geli?tirilmi?tir.

Ölçek, literatürdeki mevcut aile ölçme araçlar?n?n Türk kültürü ba?lam?nda yetersiz kald??? varsay?m?ndan yola ç?karak, kültürel farkl?l?klar? ve yerel aile dinamiklerini hassasiyetle yakalamay? hedeflemi?tir. Bu sayede, aile etkile?imlerinin sanr?lara yol açan dü?ünce kal?plar?n? nas?l ?ekillendirdi?ine dair özgül veriler elde edilmesi amaçlanm??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, temel olarak bireyin alg?lad??? aile ortam?n?n yap?sal ve i?levsel özelliklerini ölçmektedir. Ölçülen yap?, yaln?zca genel aile i?levselli?i de?il, ayn? zamanda Türk kültürüne özgü kabul edilen otorite hiyerar?isi, duygusal ifade k?s?tlamalar?, aile içi s?r tutma e?ilimi ve geleneksel rollere ba?l?l?k gibi spesifik dinamikleri kapsamaktad?r.

TAYÇÖ'nün ölçtü?ü bu yap?, genel sanr?sal inan??lar?n geli?iminde kritik rol oynayan alg?lanan aile kabulü/reddi, a??r? ele?tirel tutumlar ve çarp?t?lm?? ileti?im örüntüleri gibi psikososyal

ARABPSYCHOLOGY.COM

faktörleri içermektedir. Ölçe?in alt boyutlar? (faktörleri) bu spesifik aile dinamiklerini yans?tacak ?ekilde kurgulanm??t?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, Derya Eryi?it'in 2019 tarihli doktora tezinde detayl? olarak sunulmu?tur. Geçerlik analizleri, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? Türk aile yap?s? dinamiklerini ve bunlar?n sanr?sal inan??larla ili?kisini ölçtü?ünü do?rulamak amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Yap? geçerli?i, kapsam geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik yöntemleri kullan?larak ölçe?in bilimsel yeterlili?i tespit edilmi?tir.

Kaynak metinde geçerli?e dair spesifik bir de?er belirtilmemi? olsa da, bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilen bir ölçek oldu?u için gerekli geçerlik analizlerinin (örne?in, Do?rulay?c? Faktör Analizi veya benzeri yöntemler) yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Detayl? geçerlik katsay?lar? ve istatistiksel bulgular için ilgili tezin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik çal??malar? da geçerlik çal??malar? gibi, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek üzere Eryi?it (2019) taraf?ndan yap?lm??t?r. Genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ve/veya test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?larak ölçe?in güvenilirli?i kan?tlanm??t?r.

Ölçe?in güvenirlik katsay?lar?na ili?kin spesifik de?erler kaynakta mevcut de?ildir. Ancak ölçe?in klinik ve akademik ara?t?rmalarda kullan?ma uygunlu?unu sa?lamak amac?yla, geli?tirme a?amas?nda yüksek iç tutarl?l?k düzeylerinin hedeflendi?i kabul edilmelidir.

Faktör Analizi

Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i'nin çok boyutlu yap?s?n? ortaya koymak amac?yla faktör analizleri (Büyük olas?l?kla Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in hangi alt boyutlardan olu?tu?unu ve bu alt boyutlar?n Türk aile yap?s?n?n hangi spesifik yönlerini temsil etti?ini belirlemi?tir.

Faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesini desteklemeli ve aile etkisinin sanr?sal inan??lar üzerindeki etkisini aç?klayan ayr?k yap?lar? ortaya ç?karmal?d?r. Faktör yükleri, özde?erler ve aç?klanan varyans oranlar? gibi detayl? istatistiksel sonuçlar, ölçe?in geli?tirildi?i doktora tezinde bulunmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir psikometrik araç geli?tirilmi?tir).

Format: Derecelendirme format? (Kaynakta derecelendirme ?ekli belirtilmemi?tir, ancak psikolojik ölçek format?na uygun olarak Likert tipi bir ölçek kullan?ld??? varsay?lmaktad?r).

Mevcut Dil: Türkçe.

Hedef Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve ergenler (Aile yap?s?n? alg?layabilecek ya? grubundaki bireyler).

Ya? Grubu: Belirtilmemi?tir (Tez çal??mas?na kat?lan örneklem, genellikle üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonundan olu?ur).

Popülasyon Detaylar?: Ölçe?in geli?tirildi?i örneklem, doktora tezi kapsam?nda belirlenmi? ve muhtemelen Marmara Üniversitesi çevresinden toplanm?? bir ö?renci veya yeti?kin grubudur.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendi aile yap?lar?na ili?kin alg?lar?n? maddeler arac?l???yla de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Aile Etkisi, Klinik Psikoloji, Psikopatoloji, Ölçek Geli?tirme, Türk Kültürü, Bili?sel Sapma, Marmara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: derya.eryigit@marmara.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi, ?stanbul (Tez çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, bir doktora tezi (Eryi?it, 2019) kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar Derya Eryi?it ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Test Y?l?: 2019
?zinler: Sorumlu yazardan izin al?nmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak yazarla teyit edilmelidir.

Tez çal??mas?n?n orijinal kayna??na Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir: tez.yok.gov.tr.

Kaynaklar

Eryi?it, D. (2019). *Genel sanr?sal inan??lar?n olu?umunda aile etkisinin incelenmesi* . Marmara Üniversitesi, ?stanbul.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: turk-aile-yapisi-cozumleme-olcegi-toad.pdf

Türk Aile Yap?s? Çözümleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için Derya Eryi?it'in Marmara Üniversitesi'nde sundu?u 2019 tarihli "Genel sanr?sal inan??lar?n olu?umunda aile etkisinin incelenmesi" ba?l?kl? doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM